

Les Cases

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Sector Les Cases; sota el paratge de la Trona
Emplaçament
Alçada: Les Cases
478

Coordenades:

Latitud: 41.64151
Longitud: 1.9288
UTM Est (X): 410789
UTM Nord (Y): 4610529

Classificació

Número de fitxa 08179 - 18
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle XVI-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La coberta i la planta pis de l'edifici principal estan totalment enfonsats així com la coberta de l'annex amb espitllera i les tines. Hi ha esquerdes estructurals molt importants de separació dels murs portants de la casa. A l'interior es poden veure restes de bigam, cel ras d'encanyissat i blocs de tàpia sencers amuntegats entre la runa. Les tines estan molt ben conservades però els manca la coberta.
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0050001900000S
Autoria de la fitxa Jordi Montlló

Descripció

Les Cases és un mas en ruïnes imponent, fonamentat a la part més alta del turonet, en un aflorament rocós. A l'oest es domina el poble de Rellinars i al fons les muntanyes de Montserrat, mentre que a mà dreta hi ha una vista immillorable cap a les Boades, el Castell de Bócs i la Roca del Duc. Està envoltada de feixes ermes, on encara s'hi poden endevinar algun que altre cep bord, ametllers morts i ullastres.

Les restes de la casa que queda dempeus mostra una construcció imponent, de diversos cossos que s'han anat afegint amb el temps. Consta de planta baixa, pis i sota coberta o golfes, amb celler i soterrani parcialment excavat a la roca. La coberta de l'edifici principal (ensorrada) era a doble vessant, amb el carener perpendicular a la façana principal, orientada al sud. La façana principal ha sofert modificacions; en resta la portalada i una part del portaló de fusta a la qual s'hi accedeix a través d'uns graons de pedra fortament erosionats. Destaquen els muntants, realitzats amb carreus de pedra escairada (tres de verticals i dos d'horitzontals) amb volta de maons disposats a sardinell. Per sobre, una obertura amb balconera de forja. A l'esquerra hi ha una finestra que conserva el marc de fusta. El basament de l'edifici i la planta baixa és fet amb pedra rejuntada amb fang, mentre que a la part superior, ho fa la tàpia.

La simetria de la façana queda trencada per la construcció d'un edifici que actualment està mig ensorrat. A la planta baixa conserva una llinda treballada per la part interior de la porta i una volta de travertí. A la planta pis, un finestral amb barana obert modernament. És una construcció robusta, amb un contrafort exterior i una espitllera des d'on es controla el portal exterior que comunica amb l'era de la casa que queda totalment tancada. És de planta baixa i pis aprofitant el desnivell del terreny. Es conserven les restes d'una escaleta molt estreta que conduïa a la part superior i també la portella que donava accés a l'habitatge principal.

A mà dreta, coincidint amb el mur de tancament (d'uns quatre metres d'alçada) hi ha les restes d'una cisterna, de pedra i volta de travertí. L'obertura conserva la llinda de fusta i el marc de la portella i per la part superior una conducció que menava l'aigua d'alguna edificació fins a l'aljub.

A la façana est hi ha un edifici annexat, de planta baixa i pis, amb coberta a un sol vessant, de teula àrab. Els murs estan obrats amb pedra la façana arrebossada. És la part més moderna de la casa i que es manté dempeus. Les portes tenen el pany tancat. Aquest cos s'hauria afegit a una construcció ja existent, més petita i a la qual s'hi accedia des de l'era (porta tapiada). La façana principal està situada a l'est; destaquen dos contraforts situats a banda i banda del portal d'entrada.

Es conserven dues tines adossades a la façana nord que es comuniquen per l'interior (x410793/y4610535/h479). S'hi accedeix a partir d'una rampa. La immediata a la boca d'entrada és de planta circular, mentre que la del fons té planta quadrangular. Els cups de les tines estan obrats amb morter de calç amb l'interior recobert de cairons, molts d'ells sense el recobriment vidriat. En el cas del cub quadrangular, a la part superior s'hi pot observar una sanefa de color groguenc. La tina orientada al nord-est seria la més antiga. Per la part exterior del cub quadrangular es conserva una obertura amb la planxa de fusta, resseca, per on abocaven el brescat. Les boixes estaven situades a l'interior del celler, que està ensorrat.

Història

El nucli més antic d'aquesta població s'hauria format en llarg del Torrent d'en Roca i el Torrent de la Saiola que conflueixen amb les seves aigües a la Riera de Rellinars. Masos rònecs desapareguts i d'altres abandonats i en procés d'enrunament, a excepció de Les Boades que continua habitada.

Dolors Moreno (1997) parla de la repoblació de Catalunya en temps dels senyors de Vacarisses,

Muntanyola i Montcada, que probablement van cedir les terres ermes i feréstegues a petits propietaris perquè les explotessin. Uns d'ells, els Alavedra (documentat l'any 1549), que al final del segle XV estaven establerts a Les Cases (documentada l'any 1405). Jaume Alavedra compra el mas i detalla en l'inventari tot el que hi ha dins, "al celler quatre bots de fusta vella amb cabudes que van d'una quartera fins a vint; dues botes de set cèrcols cadascuna; tres botes més de sis, dotze i vint somades; vint-i-dues dogues de bota i dues caixotes; dos bancs de celler i deu quarteres de calç. Al menjador hi ha una taula llarga, dos bancs, posts de llits de poc valor i dues caixes sense tapa. En les cambres dos llits i una caixa amb tapa, un morter de pedra gran, una taula, els finestrons. El porxo del davant està ensorrat". I enfortits van adquirir el mas de la Sala (documentat l'any 1405) i llogat el mas i les terres de la Vacarissa, l'actual Boada, (ambdós noms documentats el 1002). No només no van perdre mai el contacte amb els Còdol de la Noguera de Vacarisses d'on eren originaris sinó que van ampliar els lligams amb les Farreres de Rellinars i el Puig de la Balma de Mura.

En el fogatge del 1553 (dins vegueria de Manresa) consten dotze focs, entre ells, Les Cases i Alavedra o La Boada.

Per altra banda, Joan Valls (Valls i PUEYO:2012) fa una aportació interessant sobre els orígens dels Alavedra, que en aquest document apareixen citats com Eravedre: el mas Alavedra podria remuntar els seus orígens al segle XII. En un capbreu de Santa Maria de l'Estany, l'any 1138-1139 consta que al terme del castell de Vacarisses tenia dret sobre els masos "Sala, de Guillem d'Isla d'Arnau, Torrent, Eravedre, Viladols, de Carbonell de Clapers, de Llobet de Prat i Roqueta".

Bibliografia

AJUNTAMENT DE RELLINARS (2014). Catàleg de béns a protegir; dins Pla d'Ordenació Urbanística Municipal.

AJUNTAMENT DE RELLINARS (2014). Catàleg de masies i cases rurals; dins Pla d'Ordenació Urbanística Municipal.

BALLBÉ i BOADA, Miquel (2000). Topònims de Sant Llorenç del Munt i rodalia. Diputació de Barcelona i Centre Excursionista de Terrassa.

MORENO ALBAREDA, M. Dolors (1986). Rellinars. Rellinars: Patronat Local de la Vellesa de Rellinars, pp. 38 - 40.

MORENO, M. Dolors (1997). Les masies de Rellinars; dins XVIII Ronda Vallesana. Unió Excursionista Sabadell, pp. 73 - 81.

VALLS i PUEYO, Joan (2012). Arnau de Ràfecs, rector de Rellinars. Arxiu Joan Valls i Pueyo. Inèdit.

<https://www.enciclopedia.cat>

